

ЦИФРОВІ АКТИВИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах цифрової трансформації економіки діджиталізація бізнес-процесів підприємства виступає ключовим чинником підвищення його конкурентоспроможності, ефективності та пристосованості до змін зовнішнього середовища. Активний розвиток фінансових технологій і блокчейн-рішень зумовив появу цифрових активів як нового класу економічних ресурсів, що здатні істотно впливати на організацію та функціонування бізнесу. Використання цифрових активів відкриває можливості для автоматизації операцій, зниження транзакційних витрат, підвищення прозорості, безпеки платежів та інтеграції підприємств у глобальні децентралізовані фінансові екосистеми.

Діджиталізація бізнес-процесів підприємства розглядається як системна трансформація операційної діяльності через впровадження цифрових технологій, що передбачає автоматизацію, інтеграцію та оптимізацію ключових фінансових, логістичних, управлінських, комунікаційних процесів [1]. Йдеться не лише про переведення операцій в електронну форму, а про реінжиніринг із використанням сучасних інструментів, таких як хмарні рішення, аналітика даних, ERP-системи, штучний інтелект та смарт-контракти. Основна мета полягає у підвищенні операційної ефективності, зниженні витрат, прискоренні прийняття рішень і забезпеченні прозорості бізнес-операцій. Зрештою, підприємства переходять від традиційних ієрархічних моделей управління до більш гнучких і адаптованих до автоматизованих систем. Цифрові активи відіграють важливу роль у цьому процесі, виступаючи інструментом обміну цінностями, фінансування та управління активами без посередників, що дозволяє підприємствам інтегрувати більш ефективні моделі розрахунків, кредитування та інвестування у свої бізнес-процеси. Завдяки використанню токенизації, смарт-контрактів і блокчейн-технологій цифрові активи сприяють автоматизації виконання угод, підвищенню прозорості та зниженню ризиків шахрайства. Таким чином, їхня роль полягає не лише у реалізації фінансового інструментарію, а й у формуванні нової цифрової інфраструктури підприємства, де процеси стають більш автономними, інтегрованими та технологічно керованими.

Впровадження децентралізованих фінансових систем (Decentralized Finance, DeFi) стало одним із ключових напрямів еволюції блокчейн-екосистеми, в основі якої лежить використання цифрових активів як універсального інструменту створення, передачі та управління фінансовою вартістю. DeFi представляє собою сукупність фінансових сервісів, що функціонують на основі смарт-контрактів і розподілених реєстрів, дозволяючи здійснювати кредитування, позики, обмін активів, інвестування та управління ліквідністю без участі традиційних фінансових посередників, таких як банки або централізовані біржі. У цьому контексті цифрові активи виступають фундаментальним елементом інфраструктури DeFi, оскільки саме вони забезпечують функціонування протоколів, формують ліквідність ринків і створюють економічні стимули для учасників мережі [2].

Однією з найважливіших функцій цифрових активів у DeFi є забезпечення ліквідності децентралізованих ринків. На відміну від традиційних фінансових систем, де ліквідність формується через централізовані ринкові механізми, у DeFi вона забезпечується користувачами, які розміщують свої цифрові активи у спеціальних пулах ліквідності. Такі механізми функціонують на основі алгоритмічних моделей автоматизованих маркет-мейкерів (AMM), що дозволяють здійснювати обмін активів без участі централізованого посередника. Цифрові активи, розміщені у цих пулах, виступають одночасно інструментом торгівлі та джерелом доходу для їх власників, які отримують частину комісій за проведені транзакції. Таким чином, цифрові активи виконують роль ключового ресурсу, що підтримує стабільність та функціонування децентралізованих ринків [3].

Важливий внесок цифрових активів у розвиток DeFi полягає у тому, що вони можуть використовуватись як застава у децентралізованих кредитних протоколах. У таких системах користувачі отримують позики, використовуючи криптоактиви як забезпечення, що дозволяє створювати альтернативні моделі кредитування без участі банківських установ. Подібна модель передбачає надмірну колатералізацію (collateral), коли вартість застави перевищує суму позики, що знижує ризик неповернення коштів і забезпечує стабільність протоколу. Значну роль у цьому процесі відіграють стейблкоїни, які забезпечують відносну цінову стабільність і використовуються як базова одиниця розрахунків у багатьох DeFi-протоколах. Цифрові активи також виступають важливим інструментом формування економічних стимулів у децентралізованих фінансових системах. За допомогою механізмів токеноміки розробники протоколів можуть створювати стимули для залучення ліквідності, участі в управлінні платформою та підтримки функціонування мережі. Наприклад, користувачі, які надають ліквідність або беруть участь у стейкінгу, отримують винагороди у вигляді токенів протоколу. Це сприяє формуванню саморегульованих економічних систем, де поведінка учасників визначається програмованими правилами смарт-контрактів [4].

Цифрові активи створюють передумови для розвитку нових фінансових інструментів, таких як синтетичні активи, токенизовані реальні активи (Real World Assets, RWA) та децентралізовані деривативи. Використання блокчейн-технологій і систем ораклів (Oracle) дозволяє відобразити вартість зовнішніх активів у цифровому середовищі, що розширює спектр інвестиційних можливостей для користувачів DeFi-платформ. Такий підхід допомагає інтегрувати традиційні фінансові інструменти у блокчейн-економіку, сприяючи поступовому зближенню централізованих і децентралізованих фінансових систем [2]. Разом з тим, активне використання цифрових активів у DeFi супроводжується низкою ризиків і викликів. До них належать технологічні ризики, пов'язані з можливими вразливостями смарт-контрактів, ризики ліквідності, що виникають у разі масового виведення активів із протоколів, регуляторна невизначеність, спричинена відсутністю уніфікованих міжнародних стандартів, які б регулювали функціонування децентралізованих фінансових платформ. Крім того, висока волатильність криптоактивів може призводити до каскадних ліквідацій у кредитних протоколах, що створює додаткові системні ризики для учасників ринку [3].

Таким чином, функціонування цифрових активів у ролі інструменту діджиталізації бізнес-процесів підприємства реалізується через їхню здатність забезпечувати програмованість економічних відносин і безперервність виконання операцій у цифровому середовищі. Завдяки токенизації матеріальних і нематеріальних ресурсів, зокрема, фінансових зобов'язань, прав вимоги, інтелектуальної власності, товарних запасів, створюється уніфіковане представлення активів, яке може бути інтегроване в корпоративні інформаційні системи та взаємодіяти з ними на рівні даних і логіки виконання процесів. Концепція «end-to-end» дозволяє автоматизувати ключові етапи бізнес-процесів від ініціації угоди до її фінального розрахунку таким чином, щоб вони виконувалися за заздалегідь визначеними алгоритмами без операційних затримок і людського фактору. Важливий аспект, який також потрібно враховувати полягає у тому, що цифрові активи виступають інструментом інтеграції підприємства у глобальні фінансові та цифрові екосистеми, що розширює доступ до ліквідності, альтернативних джерел фінансування та нових ринків без необхідності залучення традиційних посередників.

Цифрові активи формують підґрунтя для підвищення прозорості та контрольованості бізнес-процесів, оскільки всі операції фіксуються у розподілених реєстрах з високим рівнем захисту та незмінності даних. Сучасні технології істотно спрощують процедури аудиту, внутрішнього контролю, комплаєнсу і водночас знижують витрати на перевірку достовірності інформації. Інтеграція цифрових активів у бізнес-процеси сприяє розвитку нових механізмів управління ризиками, де виконання умов угод, дотримання фінансових обмежень або настання тригерних подій може автоматично контролюватися через смарт-контракти. Окрім цього, використання цифрових активів створює передумови для формування більш гнучких бізнес-моделей, зокрема через можливість дроблення активів, залучення інвесторів на нових умовах та побудову децентралізованих форм взаємодії з партнерами і клієнтами. У результаті вони не лише оптимізують окремі операції, а й трансформують логіку побудови бізнес-процесів підприємства, забезпечуючи їх адаптивність, масштабованість і технологічну узгодженість у межах цифрової економіки.

Отже, цифрові активи доцільно розглядати не лише як інноваційний фінансовий інструмент, а як системоутворюючий елемент діджиталізації бізнес-процесів підприємства, що забезпечує перехід до якісно нової моделі організації операційної та фінансової діяльності. Їх інтеграція сприяє формуванню більш ефективних, прозорих і технологічно узгоджених систем управління, у яких ключові процеси реалізуються на основі програмованої логіки, автоматизованого виконання умов угод і безперервного обміну даними. Використання смарт-контрактів у поєднанні з цифровими активами дозволяє мінімізувати транзакційні витрати, скоротити часові лаги між етапами бізнес-процесів та зменшити залежність від традиційних фінансових посередників, що в підсумку підвищує загальну операційну ефективність і гнучкість підприємства. Цифрові активи також виступають ключовою інфраструктурною основою децентралізованих фінансових систем, забезпечуючи ліквідність, доступ до альтернативних джерел фінансування, механізми кредитування та формування економічних стимулів, відкриваючи можливості для створення принципово нових фінансових продуктів і сервісів у цифровому середовищі. Поряд з цим, перспективи подальшого розвитку децентралізованих фінансових систем значною мірою визначатимуться здатністю подолати наявні технологічні, економічні та інституційні бар'єри, що виникають у процесі інтеграції цифрових активів у глобальну фінансову архітектуру, а також забезпечити баланс між інноваційністю, безпекою та регуляторною визначеністю.

Список використаних джерел

1. Король С. Я., Польовик Є. В. Діджиталізація економіки як фактор професійного розвитку. *Modern Economics*. 2019. № 18(2019). С. 67-73. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V18\(2019\)-11](https://doi.org/10.31521/modecon.V18(2019)-11)
2. Bank for International Settlements. (2025). *The next-generation monetary and financial system*. URL: <https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2025e3.htm> (the date of application: 12.04.2026).
3. Ahmed, A. A. A. *The Rise of DeFi: Transforming Traditional Finance with Blockchain Innovation*. Preprints. 2024. URL: <https://doi.org/10.20944/preprints202402.0738.v1> (the date of application: 12.04.2026).
4. World Economic Forum. (2025). *Asset Tokenization in Financial Markets: The Next Generation of Value Exchange*. URL: https://reports.weforum.org/docs/WEF_Asset_Tokenization_in_Financial_Markets_2025.pdf (the date of application: 12.04.2026).